

Seyahati

Bir
AYDIN
Seyahati

Hazırlayan

Armağan AYDIN

Aydın Yatırım Destek Ofisi

Nilay AKAY

Tanıtım ve Dış İlişkiler Birimi

Tasarım ve İçerik Yönetimi

Tanıtım ve Dış İlişkiler Birimi

* Kitabın içinde geçen karekodlar ilgili yerin konumunu ifade etmektedir.
Örneğin, yan taraftaki karekod okutulduğunda Aydın'ın konumuna ulaşılmaktadır.

Efeler diyarı Aydın'a yapacağınız eşsiz bir seyahate hazır mısınız?

Bu seyahatte Aydın inciri ile ağzınız tatlanacak, zeytinin yeşiline doyacak,
bayraklı plajlarda mavi ve yeşil ile buluşacak,
milli mücadele kahramanları efeler ile tanışacak,
yöresel yemekler ve doğal ürünler ile uzun ve sağlıklı yaşamın sırrına erecek,
antik kentlerde kadim zamanlara yolculuk edeceksiniz.

Gökyüzünün altındaki en güzel yeryüzü olan
şehrimize sizleri de davet ediyoruz.

Nereye mi gidiyoruz?

Efeler diyarı

AYDIN'A

İzmir

Manisa

Buharkent

Nazilli

Kuyucak

Sultanhisar

Germencik

Efeler

Köşk

İncirlioiva

AYDIN

Yenipazar

Koçarlı

Karacasu

Topçam Barajı

Bozdoğan

Çine

Karpuzlu

Kemer Barajı

Denizli

Muğla

Aydın tarihine kısa bir bakış atmak ister misiniz?

Aydın, Ege Bölgesi'nin güneyindedir. Antik Çağ'da İyonya olarak isimlendirilen güney kesimi ile Karia Bölgesi'nin kuzeyinde yer alan Aydın, sağlıklı yaşama uygun iklim şartları, verimli toprakları nedeniyle tarih öncesi devirlerden itibaren insanların yaşamayı tercih ettiği bir alan olmuştur. Beşparmak Dağları ve çevresinde yapılan araştırmalarda tespit edilen kaya resimlerinin geçmişi Kalkolitik Çağ'a dek uzanmaktadır.

Bölgede Neolitik, Kalkolitik ve Tunç Çağı kültürlerinin varlığı görülmektedir. Hititlilerin yazılı kaynaklarına göre bu bölgede pek çok şehir kurulmuştur. Karkisa ya da Karkiya (Karia), Apasa (Efes), Milewanda (Milet), Pariyana (Priene), İlyalanda (Alinda) ve Walivanda (Alabanda) bu bölgede kurulan şehirlerden sadece bazılarıdır.

Milet Antik Tiyatrosu

Aydın'ın

Antik Dönem Yerleşim Doku

- Karya Bölgesi Kıyı Kentleri
- Karya Bölgesi Vadi Kentleri
- Karya Bölgesi Yamaç Kentleri
- İon Kentleri
- Karya Bölgesi İnanç Merkezleri

MÖ 7. - 6. yüzyıllarda Lydia topraklarına katılan bölge, MÖ 546'da Perslerin hâkimiyetine girer. MÖ 334'te Büyük İskender bölgeyi ele geçirir. MÖ 133'te III. Attalos Bergama Krallığı'nı Roma'ya bırakınca, bölge Roma'nın egemenliğine girer. Roma İmparatorluğu döneminde uzun barış yılları boyunca bölgedeki kentler ekonomik açıdan rahatlamış, halkın refah seviyesi artmıştır. Bölge,

MS 395 yılında Roma İmparatorluğu'nun ikiye ayrılması ile Doğu Roma İmparatorluğu egemenliğine girer.

14. yüzyılın ilk çeyreği içinde Aydınolu Beyliği'nin, 15. yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu'nun hâkimiyetine geçen Aydın, bu dönemde sancak ilan edilmiştir ve günümüzdeki çevre iller Aydın'a bağlanmıştır.

27 Mayıs 1919 tarihinde Yunanlılar tarafından işgal edilen Aydın, dağlarındaki efesi, bağımsızlık isteyen halkı ve devletin imkânları ile işgale karşı mücadele etmiş 7 Eylül 1922'de tekrar özgürlüğüne kavuşmuştur.

İl, 6 Aralık 2012 tarihli resmî gazetede yer alan karar ile Türkiye'deki 19 büyük şehirden biri olarak ilan edilmiştir.

Aydın, tatil planlarına neden eklenmeli?

- Sahip olduğu doğal ve tarihi güzellikler
 - Bin yıllara tanıklık eden tarihi kentler
- UNESCO Dünya Miras Listesi'nde yer alan Afrodisyas Antik Kenti
 - 5 ay boyunca devam eden uzun yaz sezonu
 - Yeşil ve mavinin buluştuğu Dilek Yarımadası Büyük Menderes Deltası Milli Parkı
 - Mavi bayraklı sayısız plaj
- Berrak denize ve bakir koyalara doymayı vadeden mavi yolculuk
 - Uzun yaşam sırlarıyla dolu yerel ürünler
- Zamanın ateşinde olgunlaşmış hediyelik ve gündelik eşyalar

KADİM UYGARLIKLARIN MERKEZİ

Aydın

AFRODİSYAS (Karacasu)

Güzellik, aşk, doğa ve bolluk tanrıçası Afrodit'e adanan kent, Aydın'ın Karacasu ilçesinde yer almaktadır. Roma Dönemi'ndeki ünlü heykel okuluyla bir sanat merkezi konumunda olan kentte hayat bulan mermer heykeller, günümüzde antik kentin içindeki müzede sergilenmektedir. Kentte yer alan Afrodit Tapınağı, antik dünyanın en iyi korunmuş stadyumu ve kentin simgesi olarak bilinen Tetrapylon adlı anıtsal kapı görülmeye değerdir.

Afrodisyas 2017 yılından beri UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde yer almaktadır.

Flavius Palmatus

Afrodisyas Antik Kenti 1958 yılında baraj açılışının fotoğraflarını çekmek için Karacasu'ya giden Ara Güler tarafından keşfedilmiştir. Antik kentin içerisinde Ara Güler'in Afrodisyas'ı ilk keşfettiği fotoğraflardan oluşan antik kent kalıntılarıyla köylülerin bir arada fotoğraflarının bulunduğu bir sergi de bulunmaktadır.

Afrodisyas Antik Kenti

TRALLEİS (Üç Gözler / Efeler)

Günümüzde halk tarafından “Üç Gözler” diye adlandırılan Tralleis’in ismini Trallar ve Argonlar tarafından Dor göçleri sonrasında aldığı da Tralla veya Thiba adlı bir amazondan aldığı da söylenmektedir. Günümüze dek ayakta kalan tek yapı kente “Üç Gözler” ismini veren gymnasium kalıntısıdır. Etrafında ise çoğunluğu Roma - Bizans Dönemi’ne ait stadion, surlar, latrina, mezarlar, konutlar, dükkânlar ve şapel yer alır.

MÖ 13. yüzyılda kurulan, Antik Çağ’da seramik ve heykeltıraşlık gibi sanat dallarında parlayan, Bizans egemenliği altındayken önemli bir piskoposluk merkezi olan şehir 13. yüzyılda Selçuklular tarafından ele geçirilmiştir. Şu anda da tarih ve arkeoloji severler tarafından ziyaret edilmektedir.

İlk Çağ’da ürettiği deriler ve kırmızı renkli çanak çömlek ile ünlü olan Tralleis, heykel ve süsleme sanatı gelişmiş bir kenttir. Afrodisyas’ın dünyaca ünlü heykeltıraşları Tralleis’teki okulun öğrencilerindendir. Apollonios ve Tauriskos isimli iki büyük yontu ustası ile Ayasofya’nın mimarlarından Anthemios Tralleis’te yetişmiştir. Heykel sanatının dünyaca meşhur heykellerinden Farnese Boğası ve Genç Atlet Tralleis eserleridir.

NYSA (Sultanhisar)

Sultanhisar'ın 3 km kuzeyindeki Nysa, Helenistik Dönem'de MÖ 3. yüzyılda Tekkecikdere akarsuyunun iki tarafına kurulmuş, Anadolu'yu Karia ve İyonya'ya bağlayan ulaşım ve ticaret yolları üzerinde köprü vazifesi görmüş bir antik şehirdir. Akarsuyun iki yakasına kurulması sebebiyle romantik bir manzara sunan bir tür çifte kent Nysa, Türkiye'de ilk arkeopark olarak düzenlenmeye çalışılan antik kenttir. Coğrafya ile uyumlu bir biçimde inşa edilmiş yapılarının çoğu Roma ve Geç Roma Dönemi mimari ve mühendisliğinin örneklerini sergiler. Genç erkeklere eğitim verilen gymnasium, kentin politik ve ticari yaşantısının şekillendirildiği gerontikon (yaşlılar meclisi), akarsuyun iki yakasını bir araya getiren 3 köprü ve bir tünel; şehrin ruhunu yansıtan ve dönemin yaşam tarzı hakkında fikir veren, öne çıkan eserlerdir.

Döneminin önemli bir eğitim ve kültür kentidir Nysa. Öyle ki Geographika'nın yazarı ünlü coğrafyacı Strabon eğitimini burada sürdürmüştür. Hatta MS 2. yüzyıla dayanan kütüphanesi; Efes Celcius Kütüphanesi'nden sonra Anadolu'nun en iyi korunmuş ikinci Antik Çağ kütüphanesidir.

12.000 kişilik at nalı planlı tiyatrosu, dört yanı çift sıra sütunlarla çevrili agorası, amfi tiyatro olarak da tanımlanan stadyumu, eski çağlarda Akharaka olarak adlandırılan kutsal tapınağı ve Bizanslardan kalan şehir surlarının da sayesinde Nysa, her yıl binlerce turist tarafından ziyaret edilmektedir.

Nysa Antik Kütüphanesi

Nysa Antik Kenti

Öyküye göre, Lakedaimon'dan gelmiş Athymbrados, Athymbros ve Hydreios adlı üç kardeş kendi isimlerine göre adlandırılan üç kent kurarlar. Sonradan yetersiz şekilde iskân edildiklerinden bu üç kentte oturanlar tarafından Nysa kurulur. Strabon, Geographika adlı eserinde Nysalıların Athymbros'u gerçek kurucuları olarak kabul ettiklerinden bahseder.

Apollon Tapınağı / Medusa Heykeli

DİDYMA (Didim)

Didyma aslında bir antik kent değil; kutsal bir mekân, Milet'ten gelen kutsal yol ile bağlantılı bir kehanet merkezi...

Tüm sanatların, müziğin, güneşin, şiiirin, ateşin tanrısı, kehanet yapıcı ve bilici tanrı Apollon onuruna inşa edilen Apollon Tapınağı, bir kehanet merkezi olan Didyma Kutsal Alanı içindedir. Antik dönemde dünyanın en önemli kehanet merkezlerinden olan Apollon Tapınağı'nı, o dönemin ünlü coğrafyacısı Strabon dünyanın en büyük ve en görkemli tapınağı olarak tanımlar.

Efsanelere göre, biliciliğin tanrısı Apollon çok sevdiği çoban Brankhos'a kehanetin sırlarını öğretir. Çoban Brankhos da Apollon adına bu tapınağı kurar. Biliciliğin çok yaygın olduğu o dönemde devlet adamları savaşa gitmeden önce savaşın sonucunu öğrenmek, hastalar ise şifa bulmak için tapınağa giderler ve bilicilere danışırlardı. Rahipler ve rahibeler aylar öncesinde tapınağı yıkayarak ayinlere hazırlanır, ayin sırasında kurbanlar kesilir, insanlar dileklerini bir kâğıda yazarlar, kutsal şarkılar ve özel ritüeller eşliğinde gerçekleşen ayin sonrasında rahibeler dilek sahibine tanrıların mesajını bir şiir olarak aktarırdı.

İlk yapımı MÖ 8. yüzyıl sonlarına tarihlenen tapınakta yer alan ikili sıralar halinde 124 adet sütunun bazıları günümüzde de ayakta. Eşsiz bezemelerin ve el işçiliğinin nadide örneklerinin sergilendiği tapınak; plan, mimari ve mitolojik hikâyeleriyle benzeri diğer tapınaklardan ayrılır. Roma İmparatoru Theodosios'un fal, kehanet, ön bilicilik, kâhinlik gibi olayları yasaklaması sonucu bu bölge önemini yitirmiştir. Bu görkemli tapınağı ziyaret ettiğinizde, dileğinizi tanrılara iletebilirsiniz. Belki de o sırada, bilici bir rahibenin dileğinize dair tanrılardan gelen mesajını bir şiir olarak kulağınıza fısıldadığını duyabilirsiniz.

Günümüzden yaklaşık 2500 yıl önce Apollon Tapınağı'nın bugünkü yerinde kutsal sayılan defne ağaçlarından oluşan bir koruluk, su kaynağı ve kuyu varmış. Tanrı Zeus Leto'yu burada görmüş, iki tanrı birbirinden hoşlanmış ve Leto, ikiz çocukları Apollon ile Artemis'e hamile kalmış. Bu ikiz tanrılardan dolayı bu bölgeye ikiz anlamına gelen "Didymos" sözcüğünden türeyen Didyma / Didim adı verildiği kabul edilir.

MAGNESIA (Germencik)

Aydın'a bağlı Germencik ilçesi, Ortaklar Mahallesi'ndeki kent Magnetler tarafından kurulmuştur. Priene, Efes ve Tralleis üçgeni arasında stratejik ve ekonomik açıdan önemli bir konumu olan kent zamanımızdaki ününü biraz da tasarım ve uygulamalarıyla meşhur mimar Hermogenes'a borçludur.

Efsaneye göre Magnetler ana yurtları Thesselia'yı terk ederek Girit Adası'nda Magnesia adıyla bir kent kurarak kendilerine kehanet ile bildirilen Beyaz Karga'nın görünmesi için 80 yıl beklerler. Beyaz Karga'nın görünmesinden sonra, Delphi'ye gönderdikleri heyetten ikinci bir kehanetle Leukippos'un liderliğinde Anadolu'da Thorax (Gümüş Dağı) eteklerine gideceklerini, ardından Manthios (Menderes) Nehri'nin denize döküldüğü yerde karaya çıkıp Mandrolytia kentine ulaşacaklarını öğrenirler. Magnetler'in lideri Leukippos burada Madrolytos'un kızı Leukophryene ile tanışacak, kız da aşkı uğruna kentin kapılarını düşmanlarına açacaktır.

Leukophryene'in yardımı ile ele geçirilen Mandrolytia adının daha sonra Magnesia olarak değiştirildiği ve bu adı alma nedeninin kentin kurucuları Magnetler'den kaynaklandığı düşünülmektedir.

Magnesia Antik Kenti

Alinda Antik Kenti

ALINDA (Karpuzlu)

Yüksek ve sarp bir tepe üzerinde kurulmuş önemli bir Karia kentidir. Alinda ören yerinde dikkat çeken; MÖ 4. yüzyılda inşa edilen iki akropolü bulunan kentin taş surlarla çevrili olmasıdır. Güney bölümündeki agorası, Büyük İskender tarafından yaptırılan 35 oturma sırası bulunan tiyatro binası ve kenti besleyen su kemerleri korunarak günümüze ulaşmış yapılarıdır. Kraliçe sarayı, lahitleri, sarnıçları ve kanalizasyon teşkilatı ile mükemmel bir plana sahip şehir, tipik bir Karia kenti olma özelliğiyle ziyaretçilerini ağırlamaktadır.

Alinda önceleri Etiler'iniken Büyük İskender tarafından Karia Kraliçesi Ada'ya verilir. Strabon'a göre MÖ 340'ta Hekatomnos'un kızı Ada Halikarnassos'tan kovulduğunda bu bölgeyi kendisine başkent yapar. Bu dönemde Alinda kenti Grek kültürünü benimser, Roma Dönemi'nde de önemini sürdürür.

MİLET (Didim)

Tarihçi Heredot'a göre İyonya'nın Mücevheri Milet, İyonların Anadolu kıyısındaki en büyük ve önemli liman kentlerindendir. Didim'e sadece 20 km mesafedeki Antik Çağ'ın filozoflar kenti Milet, çok iyi düzenlenmiş ızgara şehir planıyla tanınır. Hatta Miletli Hippodamos'un Dikey Izgara Sistemi temelli kent kavramını uygulayan kişi olduğuna inanılır. Ege ve Anadolu bağlantı noktasında olduğu için ticari açıdan büyük önem taşıyan kent deniz aşırı kolonileri sayesinde çok zenginleşir ve en parlak dönemini MÖ 8. ve 7. yüzyılda yaşar. MÖ 546'da Perslerin eline geçer, daha sonra Roma Dönemi'nde bağımsız bir şehir olarak varlığını sürdürür. Ancak, zamanla Büyük Menderes Nehri'nin azizliğine uğrar, Ege'deki pek çok antik kent gibi denizle bağlantısını yitirerek ticari açıdan zayıflar ve önemini yitirir.

Birçok döneme ait hamam, agora, gymnasium, stoa ve dini yapıların arkeolojik kazılar sonucu günümüzde ayakta olduğu kentte, 15 bin kişi kapasiteli ve mükemmel bir akustiğe sahip Roma Dönemi tiyatrosu mevcuttur. Ayrıca sadece Milet değil, Priene Antik Kenti ve Didim Apollon Tapınağı buluntularının sergilendiği Milet Müzesi açık ve kapalı alanlarıyla hem görsel hem bilimsel açıdan ziyarete değer bir müzedir.

Bir zamanlar ticaret, felsefe, sanat ve mimarinin hayat bulduğu Milet'i ziyaret ederseniz, bu kentte yaşamış felsefenin babası Thales'i, Ayasofya'nın mimarı İsidoros'u, Apollon Tapınağı'nın mimarı Daphnis'i ve eserlerini de hatırlamadan geçmeyin.

Rivayet edilir ki günlerden bir gün Zeus fakir bir Miletli ile uzun bir tartışmaya tutuşur. İkisi de bir türlü geri adım atmayınca, tartışma uzayıp gider. Tanrı olmanın avantajıyla Zeus "Bana bak, beni daha fazla kızdırma, şimdi bir şimşek çakar, seni cayır cayır yakarım!" der. Miletli fakir ise gayet sakin bir şekilde; "Koca Zeus, bu öfkenle haksız olduğunu nasıl da kanıtladın!"... Nihayetinde fakirin başına geleni bilen olmasa da Miletlilerin tanrıyla özdeş bir düşünce yapısına sahip olduğu aşîkâr. Bundan tam 2600 yıl önce, akılcı düşüncenin ve felsefenin temellerinin bu şehirde atılması da tarihin gerçek anlamdaki ilk filozofu kabul edilen Thales'in burada yaşaması da öğrencileriyle "Fizikçiler Okulu" adıyla pozitif bilimin temellerini atmaları da tesadüf değil...

ALABANDA (Çine)

Tarihçilerin en az Efes kadar önemli addettiği bir antik kent...

Günümüzdeki adıyla Araphisar/Doğanyurt, Aydın'ın Çine ilçesine 7 km uzakta, kuruluşu MÖ 3000'li yıllara dayanan bir yerleşimdir. Alabanda; bir dönem bölgede altın para basma yetkisine sahip tek kent oluşu, sanat yönünden civar kentler arasında üstünlüğü ve MÖ 1. yüzyılda bölge başkenti ilan edilerek Milet, Priene, Tralleis ve Nysa'nın Alabanda'ya bağlanması ile tanınmaktadır. Kentin oldukça zengin halkının eğlenceye düşkünlüğü ve kentte arp çalan pek çok kızın olduğu da Strabon sayesinde günümüze ulaşan bilgilerdir. Demokrasinin Anadolu'da yeşermeye başladığının göstergesi sayılan meclis binası da düşünüldüğünde, antik kentin

tarihçiler tarafından en az Efes kadar önemli değerlendirilmesi şaşırtıcı değildir.

Byzantionlu Stephanos Alabanda isminin nereden geldiğine dair şu bilgiyi vermektedir: Alabanda adının başındaki "Ala" Karia dilinde at, "Banda" eki ise zafer anlamına gelmektedir. Kent bu ismi Kral Kar'ın at yarışlarından zaferle çıkan oğlu Alabandos'tan almaktadır. Öte yandan ünlü Romalı devlet adamı ve yazar Marcus Tullius Cicero'dan (MÖ 106-43) öğrendiğimize göreyse isim Roma Dönemi başlarına kadar kültü süren tanrı Alabandos'tan kaynaklanmaktadır.

Alabanda Antik Kenti

Efsaneye göre çoban Marsyas tanrıça Athena'nın lanetlediği flüdü bulup çalmaya başlar. Sesini öyle çok sever ki çaldıkça ustalaşır, etrafındakileri kendine hayran bırakır ve "Tanrı Apollon'un liri bile benim flüdüm kadar güzel ses çıkaramaz." diye böbürlenir. Bu söylentiler kulağına çalınan Apollon Marsyas'la yarışmayı teklif eder ancak bir şartla: galip mağluba istediğini yapacaktır. İlk turda Marsyas başarılı olsa da ikinci turda enstrümanları tersten çalmayı teklif eden Apollon'un kurnazlığı sebebiyle Marsyas flütten tek bir nota bile çıkaramaz ve Apollon tarafından derisi yüzülerek öldürülür. Efsanenin devamına göre flüt ustasının ölümüne üzülen Sanatın Dokuz Perisi ağlayarak bugünkü adı Çine Çayı olan Marsyas Irmağı'nı oluşturur.

PRIENE (Söke)

Aydın'ın Söke ilçesinin güneybatısıyla uzanan ve Mykale Dağı'nın (Samsun Dağı) güney yamaçlarını izleyen yol üzerine kurulu antik kent, döneminin en güzel sahil kentlerinden biri olsa da yüzyıllar boyunca Büyük Menderes Nehri'nin getirdiği alüvyonlar sayesinde artık denizden uzaktadır. Hâkim mevkisi sayesinde önemli bir savunma avantajı olan şehir Milet gibi bir İyon Birliği üyesidir.

Hakkındaki ilk yazılı bilgiler MÖ 7. yüzyıla dayanan şehrin en önemli yapıları arasında Demeter, Athena, Zeus ve Mısır tapınakları, agora, kent meclisi, Büyük İskender'in evi, Bizans Kilisesi, nekropol ve konut alanları bulunmaktadır. Antik tiyatrosu ise Helenistik Dönem tiyatro mimarisinin belki de en güzel temsilidir.

Miletli Hippodamos tarafından geliştirilen İzgara Planı'na göre inşa edilen, genellikle dik açılı sokakların bulunduğu, geometrik bir plana sahip Priene eski şehir planlamacılığının en güzel örneklerinden biridir.

Priene Arkeolojik Alanı 2018 yılı itibariyle UNESCO Dünya Mirası Geçici Listesi'ne eklenmiş olup ilerleyen yıllarda UNESCO Dünya Mirası Listesi'ne önerilmesi beklenmektedir.

Doğal Güzellikler

DİLEK YARIMADASI BÜYÜK MENDERES DELTASI MİLLİ PARKI

Nesli tükenmeye yüz tutmuş pek çok bitki ve hayvan türüne ev sahipliği yapan, Türkiye'nin ve dünyanın en benzersiz doğal alanlarından biri.

Kuşadası Davutlar Mevkisi'nde, Dilek Yarımadası'nın güneyinde yer alan Milli Park; insana huzur veren, yeşil ile mavinin iç içe olduğu bir mekândır. Milli Park uluslararası nitelikte bir sulak alandır. 209 kuş türü görülen zengin bir ekosisteme sahip park, nesli tehlike altındaki Tepeli Pelikan'ların en önemli kuluçkalama, Cüce Karabatak'ların da barınma alanıdır. Akdeniz ülkelerinde koruma altına alınmış Akdeniz foku ile deniz kaplumbağalarına üreme ve yaşama imkânı sunar. Milli Park'ın kuzey kesiminde, Akdeniz maki florasının hemen hemen tüm bitki türleri en canlı ve sağlıklı örnekleriyle hüküm sürmektedir. Kartopu ve Finike Ardicı'nın yetiştiği nadir yerlerden biri, Pırnal Meşesi ve Dallı Servi'lerin ise tek vatanıdır.

Yılda yaklaşık 700 bin yerli ve yabancı misafir Dilek Yarımadası-Büyük Menderes Deltası Milli Park'ını ziyaret etmektedir. Ziyaretçiler, düzenlenmiş alanlarda günübirlik deniz sporları yapabildikleri gibi eko turizm kuralları çerçevesinde belirlenmiş rotalarda doğa yürüyüşü, dağ bisikleti, foto safari, olta balıkçılığı, kültürel yürüyüşler, kuş gözlemciliği ve botanik turu etkinlikleri de gerçekleştirebilirler.

Antik Çağ'da 12 İyon Kenti'nin siyasi ve dini toplantılarının yapıldığı Panionion sit alanı ile bilinen Güzelçamlı, Milli Park'ın girişindeki sığ denizi, ince kumlu plajları ve doğasıyla turistlerin gözdesidir.

Cennetten bir köşe...

Efsaneye göre mitolojide gök tanrısı Zeus, kardeşi Poseidon'u kızdırdığında elindeki üçlü yabasını kaldırarak dalgaları kabartıp denizleri alt üst eden Poseidon'un gazabından kaçıp sakinleşmesini beklemek için bu mağaraya sığınıp dinlenir, yıkanır.

ZEUS MAĞARASI

Mitolojik sulara yüzmek isteyenlerin uğrak adresi...

Dilek Yarımadası-Büyük Menderes Deltası Milli Parkı'nın giriş kısmına yakın, 10-15 metre derinliğindeki mağaranın suları tatlı ve tuzlu suyun birleşmesi sayesinde mavi-yeşil renktedir. Tabanı küçük bir obruk ve yeraltı su kaynağının kalkeri eritmesiyle oluşan bir havuza benzemektedir. Yaz kış suyuna girilen mağaranın içindeki çamuru da ziyaretçiler güzellik amacı ile yüzlerine sürmektedirler.

KIRAZLI KÖYÜ

Kuşadası'na 11 km uzaklıkta, doğasını ve geleneksel yaşam tarzını koruyan, tarımsal faaliyetlerini sürdüren, organik tarımın gelişmesi için uğraş veren ekolojik bir köy...

Yeşilin bin bir tonunu bir arada görebileceğiniz köyde muz ve avokado hariç tüm meyvelerin üretildiği iddia ediliyor. Kiraz, üzüm, zeytin ve incirin tarım ürünlerinin başını çektiği köyden yaylalara uzanırken yaban çileğinden böğürtlene, kızılçıktan adaçayına pek çok bitkiyi görmek mümkün.

Şubat ayıyla birlikte çiçeklenmeye başlayan Kirazlı'daki bitki türü çeşitliliği, botanik tutkunlarını buraya toplayacak kadar zengin. Dilek Yarımadası - Büyük Menderes Deltası Milli Parkı'ndan sonra en zengin doğal kaynak türlerinin bulunduğu Kirazlı'nın doğal alanları botanik turizmi için idealdir. Ayrıca, doğal yaşam alanlarında kuşların davranışlarını izlemek ve seslerini dinlemek isteyen kuş gözlemcileri için Kirazlı yüzlerce kuş türü barındırmaktadır.

Ekolojik köyün çevresinde 1000 yaşın üzerinde zeytin ağaçları, 500 yaşın üzerinde çınar ağaçları bulunmaktadır.

KARİNA DOĞANBEY (Söke)

Konumu itibarıyla köylülerin çalışma alanı olan ovalardan uzak olduğu için yalnızlığa terk edilmiş harikalar diyarı... Her renkten çiçeğin tarihi eserleri sıkı sıkı sardığı bir yer.

Mübadele dönemine kadar Rumların yaşadığı bir yerdir Doğanbey Mahallesi. Rum mimarisinin güzelliklerini taşıyan, usta taş işçiliğinin ilk bakışta göze çarptığı, belki de Ege'nin en karakteristik, görülmeye değer gezi noktası...

1924'ten itibaren mübadele ile vatanlarına dönen Rumların yerine Balkanlardan gelen Türkler yerleştirilmiş; ancak altyapı ve genişleme imkânının kısıtlı oluşu sebebiyle 1985'te mahalle Yeni Doğanbey'e taşınmış, köy tamamen boşalmıştır. Ancak şimdilerde buranın güzelliğini fark eden yeni sahipleri tarafından restore edilerek eski görkeme ve albenisine kavuşturulmuştur.

Tarihi MÖ 7. yüzyıla dayanan Doğanbey, eski adıyla Domatia'da gezilecek yerler arasında eski Rum evleri, Şorlak Şelalesi ve Fauna Müzesi bulunmaktadır. 19. yüzyılın sonunda hastane olarak inşa edilen bina 2004'ten beri Dilek Yarımadası-Büyük Menderes Deltası Milli Parkı Ziyaretçi Tanıtım Merkezi olarak faaliyet göstermekte, ziyaretçilerin ihtiyaçlarına hizmet etmektedir. Doğanbey'e gitmek için bir diğer sebep de yol üzerinde ve karinada çıkan yerel balıkların eşsiz lezzetine varmadır.

Kuşadası'na 53 km, Didim'e 41 km, Söke üzerinden Aydın'a 75 km uzaklıktaki eski köy Dilek Yarımadası Milli Parkı içindedir.

Hem Rum hem Türk mimari öğelerini taşıyan köy adeta bir açık hava müzesi olduğu için kentsel sit alanı ilan edilmiştir. Dinginliği sevenler için farklı bir alternatif, fotoğraf tutkunları için doğal bir film seti gibidir.

BAFA GÖLÜ

Tabiat Parkı

Bafa Gölü Büyük Menderes Deltası'nın güneydoğusunda yer alan çok hafif tuzlu bir göldür. İlginç, zeytin ve kızılçamların arasında 200 binden fazla kuş gölü süslemektedir. Bataklık kırlangıcı ve mahmuzlu kız kuşunun üreyen popülasyonları ile önemli kuş alanı statüsü kazanır. Büyük Menderes Deltası'ndan gelen tepeli pelikan yıl boyunca gölde görülebilir.

Bafa Gölü, kışlayan su kuşları açısından büyük önem taşır. Küçük batağan (*Tachybaptus ruficollis*), bahri (*Podiceps cristatus*), kara boyunlu batağan (*Podiceps nigricollis*), karabatak (*Phalacrocorax carbo*), küçük karabatak (*Microcarbo pygmeus*), boz ördek (*Anas strepera*), elmabaş patka (*Aythya ferina*), sakarmeke (*Fulica atra*), akkuyruklu kartal (*Haliaeetus albicilla*), flamingo (*Phoenicopterus*) ve kaşıkçı kuşu (*Platalea leucorodia*) kışlayan başlıca türler arasındadır.

En derin noktası 25 metre olan göl, Latmos Körfezi'nin Menderes Nehri'nin getirdiği alüvyonlarla önünün kapanması sonucu oluşmuştur.

Gölün doğusunda Herakleia Antik Kenti, kuzeybatısında Myus Antik Kenti ile güneybatısında Aissessos Antik Kenti yer almaktadır.

Bahri / *Podiceps Cristatus*

Antik kentlerin içindeki kuş cenneti...

Göl kenarında yapacağınız bir gezintide Çoban Endymion'un kavalından çıkan lirik nameleri duyarken Ay Tanrıçası Selene'yi gölün üzerinde iki atın çektiği gümüş tekerlekli arabasıyla sevgilisi Endymion'u ararken görebilirsiniz.

Herakleia-Latmos

Aydın'ın Söke ve Muğla'nın Milas ilçelerinin sınırında yer alan Bafa Gölü ile Herakleia Antik Kenti'nin kucaklaşması bölgenin en can alıcı güzelliklerinden biridir.

Bafa Gölü'nün kıyılarında kurulmuş, Prehistorik Dönem'den izler taşıyan bu açık hava müzesi ziyaret edenleri her zaman büyülemiştir. İyi gizlenme olanağı sağladığından bu bölgede birçok manastır ve kaya kovuklarına oyulmuş çilehaneler yapılmıştır. Bu ibadethanelerde doğal kayaların üzerine

işlenmiş benzersiz freskleri görmek mümkündür. Bizans Dönemi'nde piskoposluk merkezi olan Herakleia Hristiyanlar için önemli bir ibadet merkezidir.

Herakleia Ege Denizi'nde bir liman kenti iken Büyük Menderes'in taşıdığı alüvyonlar Latmos Körfezi'nin iki ucunu birleştirerek Bafa Gölü'nü oluşturunca Herakleia eski önemini yitirmeye başlamıştır.

İnsanoğlunun yaratıcılığının resmi...

Latmos Kayalıkları

Bafa Gölü çevresindeki Beşparmak Dağları'nda araştırmalar yapan Peschlow-Bindokat, Beşparmak Dağları'nın doğusunda denizden bin metre yükseklikte Surat Kaya Mevkisi'nde, üzerinde Luvi Hiyeroglifleri bulunan bir kitabe saptamıştır.

Latmos Dağı'nın eteklerinde, geçmişi MÖ 5-6 binli yıllara dayanan prehistorik kaya resimlerinin varlığı bölgedeki kültürel yaşamın zenginliğinin, insanlık tarihinin ne kadar derinine indiğini gösteriyor. Diğer bölgelerdeki kaya resimlerinin aksine bu resimlerde ağırlıklı olarak insan figürünün kullanılması yerleşik hayata geçildiğini kanıtıyor.

KANYONLAR *ve* YAYLALAR

Arapapı Kanyonu

BİR AYDIN SEYAHATI | 43

KARABAĞLAR KANYONU

Göz zevkini okşayan, yakınındaki köy yolundan da görülen manzarası ile ziyaretçilerini beklemekte...

Başlangıçta sığ olan kanyonun derinliği ilerledikçe 50 metreyi bulmaktayken genişliği kimi yerde yalnızca tek bir insanın geçebileceği kadar daralmaktadır. 2,5 km uzunluğundaki sulu kanyon yakınındaki Görle Kanyonu ile birleşmekte, suyu ise Kemer Baraj Göleti'ne dökülmektedir.

Karabağlar Kanyonu

Arapapaştı Kanyonu

ARAPAPIŞTI KANYONU

Aydın, Denizli ve Muğla'nın kesişiminde 6 km boyunca uzanan kanyon suları canlı rengi ve berraklığıyla görenleri şaşırtmakta.

Kemer Barajı'nı besleyen Akçay'ın yıllar boyunca aşındırmasıyla oluşan kanyon, insanlara dini hayatlarını sürdürme veya saklanma imkânı sunmuştur. Kanyonda mağaralar, gizli manastır ve Körteke Kalesi bulunmaktadır. Yamacındaki kaya mezarının da Pers yapımı ve yaklaşık 2500 yaşında olduğu tahmin edilmektedir.

YAYLALAR

Etrafı dağlarla çevrili Aydın'da çok sayıda yayla bulunmaktadır. Doğaseverler ve yayla turizmi meraklıları tarafından sık sık ziyaret edilen yaylalar hem dinlenme hem de spor yapma imkânını bir arada sunmaktadır. Temiz havası ve eşsiz yeşili ile büyüğü bir atmosfere sahip yaylaların arasında Paşa Yaylası, Madran Yaylası ve Kahvederesi Yaylası potansiyel dinlenme ve sportif turizm merkezi olarak öne çıkmaktadır.

Aydın'ın merkezine sadece 25 km uzaklıktaki Paşa Yaylası kızılçam, karaçam ve ardıç ağaçlarıyla süslüdür. Evliya Çelebi'nin 1200 m yükseklikteki cevizli dağlar diye bahsettiği yaylada piknik ve kamp alanları bulunmaktadır. Paşa Yaylası ya da bir başka deyişle Paşaların Yaylası adını Osmanlı

Dönemi'nde sancak yöneten mutasarrıfların (paşaların) yazlarını burada geçirmesinden almıştır.

Madran Yaylası kar kuyuları ile ünlü Aydın yaylasıdır. Kışın yağan karları, kar kuyularına basan köylüler yazın kar helvası yapmak için kullanırlar.

Kahvederesi Yaylası Aydın'ın merkezine 120 km uzaktadır ve yer yer eğimli bir yürüyüş parkuru vardır. Ayrıca Bulgurlu, Sarıcaova, Ömür, Korumaz, Kavşit ve Necippazar yaylaları da şehrin temposundan uzaklaşmak isteyenler için cazip alternatiflerdir.

DENİZ KUM GÜNEŞ *ve* MACERA SPORLARI

DENİZ TURİZMİ

Deniz turizmi faaliyetlerinin yoğun olduğu, 148 km kıyı şeridine sahip bir Batı Anadolu şehridir Aydın. Kruvaziyer gemilerinin uğrak yeri olan Kuşadası ise yıl içinde yüz binlerce turist tarafından ziyaret edilmektedir.

Akdeniz ikliminin hâkim olduğu Aydın'da sıcak aylar çoğunluktadır. Aynı zamanda deniz suyunun sıcaklığı mayıs-ekim aylarını kapsayan senenin yarısında su sporları ve yüzme olanağı da sağlamaktadır.

Turistlerin rağbet ettiği plajlardan bazıları;

Pigale Plajı (Kuşadası),

Kadınlar Denizi Plajı (Kuşadası),

Güvercinada Plajı (Kuşadası),

Yavansu ve Aslanburnu Plajı (Kuşadası),

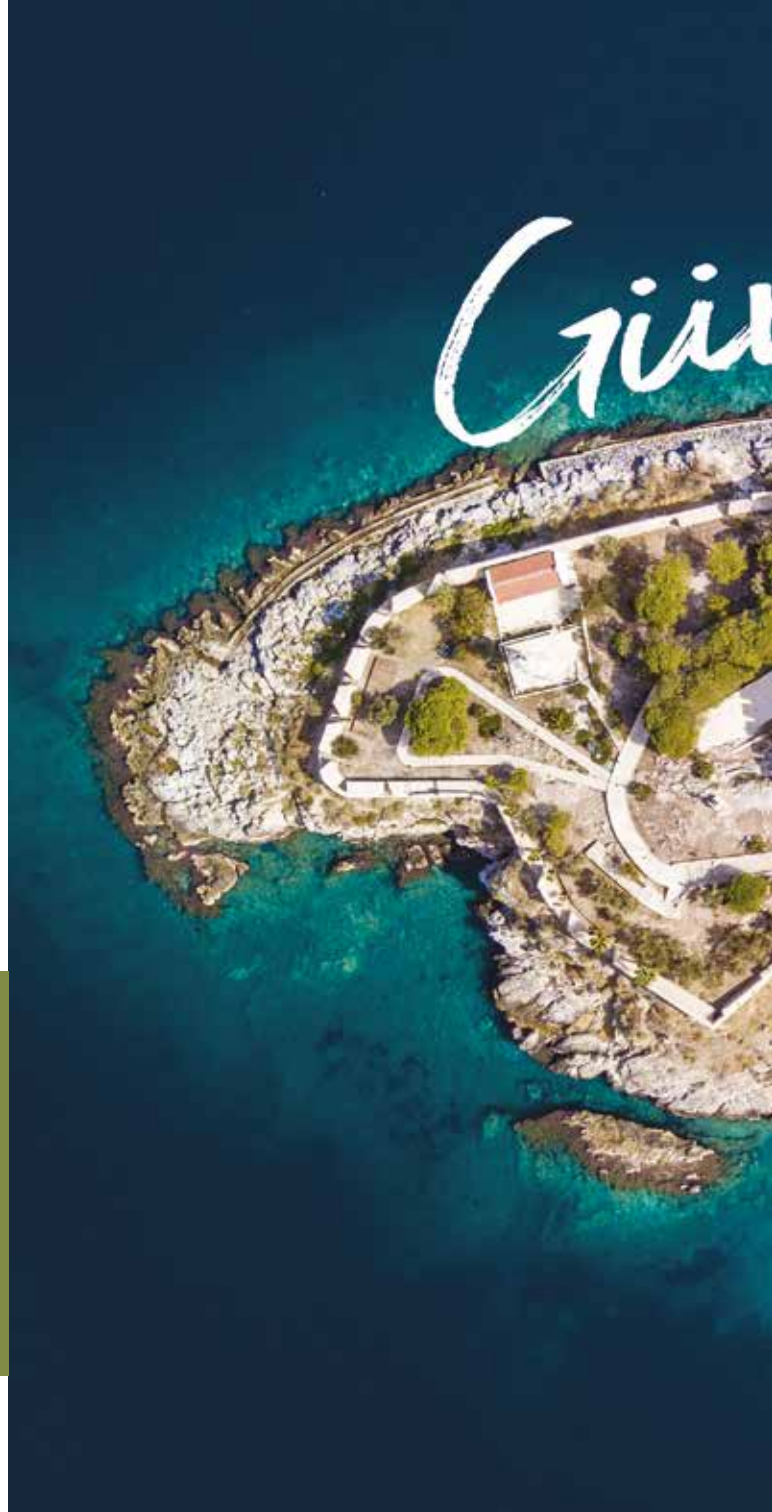
Güzelçamlı Plajı (Kuşadası),

Altinkum Plajı (Didim),

Tavşanburnu Plajı (Didim),

Gevrek ve Akbük (Didim).

Zamanın imbiğinden geçmiş tarihi ve kültürel değerleri, adı bereketle eşdeğer toprakları, mitoloji ve sanata ilham olmuş doğal güzellikleri ile insanı kendine hayran bırakan Aydın'ın eteklerini süsleyen mücevherdir kıyıları. Bazen köpük köpük dalgaların şiddetiyle denizin içine çekilen sedefli kumlar, bazen durgun suların derinlerinde olmasına rağmen tek kulaçta erişilecek gibi duran zümrüt gibi taşlar... Dünyanın dört bir yanından meraklısına kollarını açmış, yoksununa huzur, heveslisine eğlence sunmaya hazır Aydın sahilleri...

Güvercinada

KRUVAZİYER

Zengin tarihi geçmişi ve doğal güzelliklerinin yanı sıra turizm ile erken tanışmış olması Kuşadası'nı diğer turizm merkezlerinden farklı konumlandırmaktadır.

Efes, Artemis Tapınağı, Meryem Ana Evi, St. John Bazilikası, Priene, Milet, Didim ve Claros gibi pek çok tarihi ve kutsal mekâna sadece dakikalarla ölçülen sürelerde ulaşımın sağlanması, Kuşadası'nı Akdeniz'in en önemli kruvaziyer turizmi noktalarından birisi haline getirmiştir.

Kuşadası Türkiye'nin en fazla kruvaziyer gemisinin geldiği limanlardan biridir. Yolculuk programı belirlenmiş, derin sularda iki gün ya da daha fazla kalan, en az 100 yolcu kapasiteli seyahat gemileri olan kruvaziyerler ile her yıl binlerce turist Kuşadası'nı ziyaret etmektedir.

Kuşadası turu esnasında geleneksel Ege lezzetlerini ve nostaljik bir atmosferde Türk kahvesi tatmak isteyenler iki tarihi evin restore edilmesiyle hizmete açılan Ege Mutfağı ve Türk Kahvesi Evi'ni ziyaret edebilirler.

Kuşadası / Yat Limanı

KUŞADASI YAT LİMANI

Kuşadası yat limanında molaya ne dersiniz?

Kuşadası Yat Limanı, yatlar ve tur gemileri için ideal bir konaklama ve alışveriş bölgesidir. Yat limanı yaklaşık 600 yat kapasitesi ile turizme kucak açmaktadır. Yat limanından Yunan Adası olan Sisam'a bahar ve yaz aylarında her gün yolcu seferleri yapıp, kış aylarında bu seferler charter olarak devam etmektedir. Limanda sürekli sefer yapan yolcu motorları bulunmaktadır. Ayrıca, mavi yolculuk yapan yat ve tekneler de limanı ziyaret edenleri masmavi ve serin sularla buluşturmak için beklemektedir.

DİDİM MARİNA

Didim Marina, denizde bağlamak için 580 ve karada park için 600 tekne kapasiteye sahiptir. Deniz içerisinde 1,5 kilometrekarelik bir alanı kaplayan limanın karadaysa 1000 metrekarelik tamir-bakım (çekek) ünitesinin yer aldığı kapalı alanı bulunmaktadır.

Mavi Sularda Macera Sizi Bekliyor

Kuşadası Körfezi'nin derinliklerini keşfedeceğiniz **su altı dalışı**
Dantel gibi kıyıları gökyüzünden izleyebileceğiniz **parasailing**
Rüzgâra karşı keyifle dans edebileceğiniz **uçurtma sörfü**
Birbirinden güzel koyları görebileceğiniz **tekne turları**

Kuşadası / Rölyef, Güvercinada Kalesi

KÜLTÜREL MİRAS

İĞNE OYASI

Sevgisini anlatamayan Anadolu kadınının dili...

Dünya literatüründe Türk danteli ismiyle anılan iğne oyasının 12. yüzyılda Anadolu'dan Balkanlar'a, oradan İtalya yolu ile Avrupa'ya yayıldığı bilinmektedir. Örgü teknikli bir el sanatı olan oya, süslemek ve süslenmek amacıyla olduğu kadar taşıdığı mesajlarla bir iletişim aracı olarak da kullanılmıştır.

Oyalarda daha çok yaprak, ağaç ve çiçek motifleri kullanılmaktadır. Örneğin, Karacasu'da geçmişte yapılan eğer takımları, kınlar, keseler ve mühürlerde işleme sanatının en zarif özellikleri sergilenmiş, oyalar efe kıyafetlerinde kullanılmıştır.

*Ustasının Elinde Şekillenir Toprak,
Kimi Zaman Olur Testi,
Kimi Zaman Ateşte İslî*

Gerek süs gerekse günlük ihtiyaçları karşılamak için yüzlerce yıldır sürdürülen bir zanaat olan çömlekçiliğin üretim aşamalarına Karacasu'da hâlen şahitlik edilebilmektedir. Testi, güveç, bardak ve damacana gibi pek çok ürün ile tarihten süzülen gelenek günümüzde de yaşatılmaktadır.

ÇÖMLEK

Toprağın suyla karıştırılıp çamur hâline getirilmesiyle başlar çömleğin yolculuğu. Çamur hâlindeki toprağın üzerinde oluşan yağlı kısım ayrı bir yerde toplanır. Dinlendirilen bu toprağa ustası Petros Tahtası'nda şekil verir. Maharetli ellerin değdiği çömlekler 700 derecede fırınlanır.

KIL ÇADIRI

Keçi kılından yapılan kıl çadırı dokumacılığı, Aydın'da geleneksel bir şekilde sürdürülmektedir. Her yıl "kırkım kılı" denilen tarihte keçi kılları kesilerek işlenmekte, tabakhanelerde tabak kılı hâline getirilmektedir. Bu kıl işlenerek heybe, harar çuval, at çulu, yağ torbası, un çuvalı ve yem torbası yapımında kullanılmaktadır. Üretilen ürünler Ortadoğu ülkelerine ihraç edilmektedir.

Günümüzde kıl çadırı yapımı Bozdoğan'a bağlı Olukbaşı, Dutağaç ve Kızılcaköy'de devam ettirilmektedir.

Heybet ve Asaletin Simgesi

KÖRÜKLÜ ÇIZME

Körüklü çizme, Aydın efesinin vazgeçilmez aksesuarıdır. Körüklü imal edilirken asla yapay malzeme kullanılmaz. Altı kösele olup, el işçiliği ile yapılır. Körüklü çizmenin dışında dana derisi, içinde ise sahtiyan adı verilen palamutla pişirilmiş keçi derisi kullanılmaktadır.

Çizme önce ayak ölçüsü alınarak yapılmaya başlanır. Ayak bileğine gelen yerler körük kıvrımı verilerek hazırlanmaktadır. Bu kıvrımlar havalandırma sağlayarak ayakları kışın sıcak, yazın serin tutmaktadır.

Körükler akordeon, baklava ya da simit şeklinde bükülebileceği gibi giyenin kendi ayağının biçimini alacak şekilde de ayarlanabilmektedir. Bir çiftinin imal edilmesi on günü bulan körüklünün rahatlığını ve yürüyüşü bile etkileyen sağlığını ancak bu özel ayakkabıyı giyenler anlayabilecektir.

*Mertliğin simgesi efelerin heybetidir Körüklü Çizme,
Kaya gibi sert, gönülleri mert, mazluma dost zeybeklere,
Savaşan savaşa koşan efelere,
Zırh oldu, korku saldı yıllar boyu, düşmanın yüreğine...*

Efeler Diyarı Aydın

KENTİN SEMBOLÜ EFE

Kent, yol boyunca sizi efeleri ile selamlar. Bazen bir ilçe girişinde, bazen bir dükkân tabelasında, bazen de bir arabanın camında görürsünüz onları. Vakur duruşları ve keskin bakışları ile tıpkı Kurtuluş Savaşı esnasında olduğu gibi kenti korur, dosta güven düşmana korku salarlar. Efelik Aydın için bir sembolden öte bir yaşam biçimidir.

AYDIN EFELERİNİN ZEYBEK OYUNU

Narin adımlarla yere sağlam basan yiğitlerin dansı...

Zeybek oyunu geçmişten bugüne düğünlerde, bayramlarda ve çeşitli kutlamalarda Aydınlıların güçlerinin, cesaretlerinin, zarafetlerinin ve kabiliyetlerinin simgesidir.

Oyunun başında oyuncu ellerini toprağa sürerek hem parmaklarının iyi şaklamasını sağlar hem de topraktan kuvvet ve bereket alır. Sonrasında oyun alanında bir daire çizerek iddiasını ortaya koyar: "Sınırlarını çizdiğim bu topraklar, bu yer, bu yurt benimdir. Sakın ola düşmanım bu yerlere göz dikmesin. Bu topraklarda benden başkası barınamaz!".

Ağır ve kararlı figürlerle başlayan oyun ilerledikçe heyecanı artar, zirveye çıktığı noktalarda oyuncu nara

atarak izleyenlerin coşkusunu körükler. Yiğitlik, mertlik, çeviklik, atılganlık ve sağlam karakterlilik anlamına gelen zeybekliğin oyunları da bu kavramlar üzerine kurulmuştur. Akılcılığın hâkimiyetinin görüldüğü oyunların figürlerine soğukkanlılık ve kararlılık işlenmiştir.

En az bir davul ve iki zurnadan oluşan çalgı takımının eşlik ettiği oyuna tek davul - zurna katılmışsa usta oyuncular "ayağım dönmeyo" diyerek katılmazlar. Erkek zeybek oyunlarında cura, bağlama, tambur, çobandüdüğü, dilsiz kaval, keman, klarnet, cümbüş gibi çalgılar kullanılabilir. Kadın çalgısı olarak kabul edilen darbuka ise sadece erkeklerinkine kıyasla daha zarif ve kıvrak olan kadın oyunlarında çalınmaktadır.

KİMLER GELDİ KİMLER GEÇTİ AYDIN'DAN

Milli Mücadelenin Gizli Kahramanları Yörük Ali Efe

Yörük Ali Efe 1886 yılında Sultanhisar'ın Kavaklı Köyü'nde dünyaya gelmiştir. Milli Mücadele yıllarında adını Malgaç Baskını ile duyuran Yörük Ali Efe Yunanlılarla milli şuurla mücadele etmiş, düşmana büyük darbe vurmuştur.

Yörük Ali Efe Türküsü

Şu Dalma'dan geçtin mi?
Soğuk da sular içtin mi?
Efelerin içinde
Yörük de Ali'yi seçtin mi?
Hey gidinin efesi
Efesi, efelerin efesi
Cepkeninin kolları parıldıyor pulları
Yörük Ali geliyor
Açıl Aydın yolları
Aydın ili dumanlı
Bak kaçıyor Yunanlı
Şu Dalma'nın çeşmesi
Ne hoş olur içmesi
Yörük Ali'yi sorarsan
Efelerin seçmesi
Hey gidinin efesi
Efesi, efelerin efesi
Aydın'ın da dağıni oyduklar
İçine de mavzer koydular
Yörük de Ali'nin adını
Hazreti Ali koydular
Hey gidinin efesi
Efesi, efelerin efesi

Sultanhisar / Yörük Ali Efe Heykeli

Nazilli / Demirci Mehmet Efe Heykeli

Demirci Mehmet Efe

1885 yılında Aydın'da doğan Demirci Mehmet Efe Nazilli'nin Pirli Bey Köyü'nde demircilik yaptığı için Demirci lakabını almıştır. 11 Temmuz 1919'da 200 kişilik ekibi ile Aydın cephesindeki milli kuvvetlere katılarak savaşmıştır.

*Nasıl sağlamsa efenin yüreği düşmanına,
Narindir bir o kadar da dostu karşısında,
Körüklüyle basarken er meydanının toprağına,
Şahit olur cümle âlem onun mertliğinin namına.*

Demokrasi Tarihine Damgasını Vuran İsim... Adnan Menderes

1899 yılında Aydın'da doğan Adnan Menderes'in babası İzmirli Katipzade İbrahim Ethem Bey, annesi Tevfika Hanım'dır. Anne ve babasını küçük yaşta kaybeden Adnan Menderes anneannesinin yanında büyümüştür.

Hukuk eğitimi alan Adnan Menderes; 1931'de Aydın milletvekili seçilmiş, 1945'e kadar TBMM'de komisyon raportörlüğü yapmış, 1946'da Demokrat Parti'nin kurucuları arasında yer almıştır. 1950-1960 yılları arasındaki on senelik Demokrat Parti iktidarının tek başbakanı oluşuyla döneme imzasını atmıştır. Bu dönemde Türkiye'nin iç ve dış siyasetinde büyük gelişmeler olmuştur.

Sanayileşme ve şehirleşme hareketi ivme kazanmış; ulaşım, enerji, eğitim, sağlık, sigorta ve bankacılık yeniden canlanmıştır. Köye makine ulaşmış, traktör sayısı 1950 senesinde 16 bin iken, 1955'te 40 bini aşmıştır.

Çok partili yaşama geçilmesi, köy enstitülerinin kaldırılması ve yeni üniversitelerin açılması, toplu öğretim anlayışının ikinci devrede de hâkim olması, yabancı dil eğitimi saatlerinin artırılması gibi önemli adımlar Menderes'in döneminde atılmıştır.

Keza, ekonomik alanda ilerleme için devletçilikte değişkenlik ilkesine yer verilmiş ve ekonomik reformlar gerçekleştirilmiştir.

27 Mayıs 1960 tarihinde gerçekleştirilen askeri darbeyle iktidarına son verilen hükümetin başbakanı, Milli Birlik Komitesi tarafından kurulan Yüksek Adalet Divanı'na 1961'de idama mahkûm edilmiştir. Ancak, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin 1990 yılında çıkardığı yasayla Adnan Menderes ve onunla beraber idam edilenlere itibarları iade edilmiştir. 1992 yılında Aydın'da temeli atılan üniversite de Merhum Başbakan'a ithafen Adnan Menderes Üniversitesi adıyla kurulmuştur.

MÜZELER

AYDIN ARKEOLOJİ MÜZESİ

Müzenin faaliyet alanı, Antik Çağ İyonya Bölgesi'nin güney kesimi ile Karia Bölgesi'nin kuzey kesiminde yer alan Aydın'ın büyük bir bölümünü kapsamaktadır. Tralleis, Magnesia, Nysa, Alabanda, Panionion, Kadıkalesi (Anaia) ve Tepecik Höyük kazılarının yanı sıra Alinda, Amyzon, Piginda, Harpasa, Mastaura, Pigale ve Orthosia gibi antik kentlerden de gelen eserleri içeren zengin ve çeşitli bir koleksiyona sahiptir. Yeni teknolojiyle donatılan tanıtım odasında 3D simülasyon oyunları ile tarihi gladyatör dövüşleri izlenebilmektedir.

AFRODİSYAS ARKEOLOJİ MÜZESİ

Afrodisyas Antik Kenti kazılarında çıkarılan eserlerin sergilendiği müze, ören yeri ile müzenin iç içe olduğu nadir örneklerden bir tanesidir. Ünlü Afrodisyaslı heykeltıraşların döneme damgasını vurmuş eserleri arkeoloji müzesinde sergilenmektedir. Heykeltıraşların meşakkat ve hünerle form verdiği beyaz, mavi-gri mermerlerin kaynağı olan Babadağ, geçmişte sanatçılara ilham verdiği gibi bugün de ziyaretçilerini selamlamaktadır.

MİLET MÜZESİ

Müze, Didim'in Balat Mahallesi'nin hemen kuzeyinde yer alan Antik Milet Kenti'nden adını almaktadır. Koleksiyonunda Milet, Didim ve Priene ören yerlerinde yapılan kazılarda bulunan eserler yer almaktadır.

Bahçe teşhiri ve kapalı alan teşhiri olmak üzere 2 ana bölümden oluşan müzede Milet Antik Kenti'nin sembolü olan aslan heykellerinin yanı sıra yazıtlar, lahitler, sütun başları ve daha pek çok mimari eleman sergilenmektedir.

OLEATRIUM ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI MÜZESİ

Meyvesi sağlığın, dalı barışın simgesi zeytin, Akdeniz kültürünün belki de en lezzetli yapıtaşı. Sofraların dün olduğu gibi bugün de vazgeçilmezi. Antik dönemden günümüze kadar kullanılan imalat yöntemlerinin, zeytin ve zeytinyağının farklı kullanım alanlarının sergilendiği müzede binlerce yıllık zeytin kültürü yaşatılmaktadır. Canlandırmalarla geçmişe ayna tutan müzede zeytinyağının üretim aşamasından sofraya ulaşana dek geçtiği yollar anlatılmaktadır.

KUVAYI MİLLİYE MÜZESİ

Sultan Abdülhamid tarafından 1906-1909 yıllarında yaptırılan, 1919-1979 yılları arasındaysa askerlik şubesi olarak hizmet veren ve milli mücadele yıllarında Yunan işgali kurtuluş planlarının hazırlandığı bina, Çine Belediyesi tarafından 2008 yılında restore edilmiş olup günümüzde Kuvayı Milliye Müzesi olarak hizmet vermektedir. Milli mücadele yıllarının atmosferini yansıtan müzede o döneme ait silahlar ve eşyaların yanı sıra Malgaç Baskını'nın planlanmasının canlandırıldığı Yörük Ali Efe'nin ve Albay Şefik Aker'in balmumu heykellerinin de bulunduğu bir mizansen sergilenmektedir.

YÖRÜK ALI EFE MÜZESİ

Tarihe mal olmuş, milli mücadele döneminde düşmana karşı birlikleriyle çarpışmış Yörük Ali Efe, İzmir'den dönüp Yenipazar ilçesine yerleşmiştir. 1980 yılında yanan ev, ailesi tarafından T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığına hibe edilmiş, Bakanlık tarafından Yörük Ali Efe Müzesi'ne çevrilmiştir. Müzede, Yörük Ali Efe'nin eşyaları sergilenmektedir.

NAZILLI BELEDİYESİ ETNOGRAFYA MÜZESİ

Nazilli merkezindeki müzede ilçenin hafızası muhafaza ve teşhir edilmektedir. Bunların arasında özellikle Milli Mücadele Dönemi'ne ve Sümerbank Basma Fabrikası'na ait öğeler dikkat çekmektedir. Kurtuluş Savaşı öncesinde halkı bilinçlendiren ve direnişi organize eden kahramanlar mankenlerle canlandırılmakta, orijinal efe kıyafetleri ve silahları sergilenmektedir.

Ayrıca müzede Osmanlı Dönemi'nde rastlanabilecek sıradan bir Ege köy evine mankenlerle hayat verilmiştir. Yer sofrası, divanı, çeyiz sandığı ve gaz lambaları ile asırlık bina ziyaretçilerini adeta zaman yolculuğuna davet etmektedir. İlçeyi ekonomik yönden olduğu kadar sosyal ve kültürel açıdan da etkileyen basma fabrikasına ait dikiş makineleri, araç-gereçler, desen çalışmaları ile fabrikada dokunan ilk ve son basma da müzede görülebilecek pek çok eser arasında yer almaktadır.

GÜVERCİNADA KALESİ

Bir mendirek ile Kuşadası'na bağlanan Güvercinada'nın üzerine 16. yüzyılda ünlü Türk denizci Barbaros Hayrettin Paşa tarafından kale inşa ettirilmiştir. Osmanlı İmparatorluğu döneminde diğer adalardan gelecek saldırılara karşı bir ileri karakol görevi gören yapı kentin korsanlara karşı müdafaasında kullanıldığı için halk arasında "Korsan Kalesi" olarak da anılmaktadır.

Fin Balinası İskeleti

Yöresel Lezzetler

AYDIN MUTFAĞINDAN LEZZETLER

Kentin doğal ve kültürel değerlerine yapılan bir yolculuğun ardından yorgunluk gidermek için lezzetli ve yöresel yemeklerin tadına bakma vakti gelmiştir artık. Üstelik bu lezzetleri beraberinizde götürüp sevdiklerinizle de paylaşabilirsiniz.

Pide

Peynirlisi, kıymalı, kaşarlı, yumurtalı ve tahinli ile çok çeşitli olan pide, Aydın'ın her yerinde üretilse de Yenipazarlı, Karacasulu ve Bozdoğanlı ustaların marifetli elleri değenler bir başkadır.

Pidesi ile ön plana çıkan Aydın birçok pide ustasına sahiptir. Ustasının ellerinde işlenen hamurla kıvamında eklenen kıyma, kaşar, yumurta, peynir ya da tahinin birleşmesiyle odun ateşinde fırınlanan pidenin lezzeti dillere destandır.

Keşkek

Aydın Keşkek Seremonisi

Aydın'da keşkek; düğün, sünnet töreni, hayır işleri vb. günlerde birçok kişinin bir araya gelerek imece usulü ile yaptığı yemektir. Keşkek, buğday, et, tereyağı, tuz ve su ile hazırlanır. Geniş bir tencerenin içinde yıkanmış buğday kaynatılır, suyu süzülür ve iyice ezilir. Ayrı bir tencerede pişen etler iyice liflerine ayrılır. Buğday kazanına konulan etler, tahta kepçe ile karıştırılırken ezilmeye devam edilir. Sakız kıvamına gelene kadar karıştırılarak pişirilmesinin ardından tabağa alınan keşkeğin üzerine tereyağı ile kavrulan kırmızıbiber dökülerek servis edilmektedir.

Anadolu'nun en eski geleneklerinden biri olan keşkek hayrının en eski örneklerinden bir tanesi yedi yüz yılı aşkın süredir Dedebağ Keşkek Hayrı ile Karacasu'da yaşatılmaktadır.

Yuvarlama

Aydın sofralarının vazgeçilmez lezzetlerinden biridir yuvarlama. Mutfakta 1 kg kıyma, 150 gr tereyağı, 2 baş soğan, 2 yumurta ile karabiber, kırmızıbiber, tuz, su ve un varsa yuvarlama yapmak için tüm malzemeler hazır demektir. Yumurta, rendelenmiş soğan, tuz ve karabiber ile yoğrulmaya başlanan kıymaya un da ilave edilerek kulak memesi kıvamı verilir. Fındık büyüklüğünde kopartılarak avuç içinde yuvarlanan parçalar bir tavada kızartılır. Aynı bir tencerede tereyağı eritilerek, tuz, kırmızıbiber ve su kaynatılıp içine yuvarlamalar atılarak yaklaşık 45 dakika pişirilir. Pişen yemeğin üzerine ezilmiş keşni yoğurdu ve kızdırılmış yağ içine konulan toz biber gezdirilerek servis edilir.

Paşa Böreği

Aydın'ın yöresel lezzetleri saymakla bitecek gibi olmasa da paşa böreği anılmadan geçilecek gibi değildir. 3 yumurta ve 1 kg unla hazırlanan hamuru parçalara bölünerek yemek tabağı büyüklüğünde, yarım santim kalınlığında yufkalar açılır. Yufkalar tavada kızartılmalarının ardından et suyuna batırılır. Bu esnada çam fıstığı, maydanoz, karabiber ve yarım kilogram dana kıyması kavrulur. 3 yufka aralarına kıymalı harç ilave edilerek üst üste bir tabağa dizilir, en üstüne ise hem harç hem de süzme yoğurt konularak üzeri tereyağı ve kırmızı toz biber ile süslenir. Paşa böreğini daha hızlı sofraya getirmek isteyenler yufkaları toplu olarak hazırlayıp kızartırlar. Böylelikle kızarttıktan sonra bir beze sararak sakladıkları yufkaları börek yapmak istedikleri her an için hazır olur.

DOĞANIN NİMETLERİNDEN ÇIKAN YEMEKLER

Uzun ömrün sırrı sağlıklı yaşamdan, sağlıklı yaşamın sırrı sağlıklı beslenmekten geçer.

Dalgan (Isırgan Otu) Kavurması

Anadolu'da daha çok ısırgan adıyla tanınan ve yapraklarının yakması sebebiyle kimilerinin mesafeli durduğu dalgan Aydınlıların zevkle tükettiği otlar arasındadır. Dalgan kavurması 1 bağ dalgan otu, 1 soğan, 2 pırasa, 1 çorba kaşığı kırmızıbiber, yarım çay bardağı zeytinyağı ve tuzla yapılan yemektir. Dalganlar yıkanıp ayıklandıktan sonra küçük küçük doğranır. Soğan ve pırasalar doğranarak zeytinyağı ile pembeleşinceye kadar kavrulur. Doğranmış dalganlar soğanın üzerine konur ve kısık ateşte kavurmaya devam edilir. Kavrulmak üzereyken kırmızıbiberi ve tuzu ilave edilir. Birkaç dakika sonra ateşten alınarak yoğurtlu veya sade servis yapılabilir. Tercihe göre kavurmanın üzerine yumurta da kırılabilir.

Enginar Dolması

5 enginar göbeği, 3 bardak pirinç ile soğan, çam fıstığı, kuş üzümü, dereotu, maydanoz, nane ve limon buluşursa... Bunlara bir de şeker, tuz ve zeytinyağı eklenirse... Zeytinyağında pembeleştirilen çam fıstıklarına ince ince doğranan soğan eklenir ve sotelenir. Sıcak suyla ıslatılan pirinç 15 dakika dinlendirildikten sonra pirinç süzülür, soğana katılır ve 5 dakika kavrulur. Tuz, şeker, kuş üzümü ve sıcak su ilave edilen karışım kısık ateşte suyu kalmayınca kadar pişirilir. Ardından soğutularak maydanoz, dereotu ve nane eklenir. Diğer tarafta enginar göbekleri limonlu suda 10 dakika haşlanır ve bir tepsiye yerleştirilir. Hazırlanan pirinç harcı enginar göbeklerine doldurulur; sıcak su, limon suyu, tuz, şeker ve zeytinyağı da tepsiye eklenir. Tepsinin üzeri kapatılır ve yaklaşık 15 dakika pişirilir. Enginarlar yumuşayınca ateşten alınır. Dolmalar servis tabağına alınarak soğuk servis edilir.

Kedirgen Kavurması (Tilki Kuyruğu)

1-2 bağ kedirgen, 2-3 yumurta, 2 baş pırasa, kırmızıbiber ile yeteri kadar zeytinyağı ve tuz varsa... Kedirgenlerin saplarındaki sert kısımlar atılır, yumuşak kısımları yıkandıktan sonra küçük küçük doğranır. Pırasalar da küçük küçük doğrandıktan sonra kedirgenlerle birlikte zeytinyağında kavrulur. Üzerine kırmızıbiber ve tuz atılır, pişinceye kadar karıştırılmaz. Kedirgenler piştikten sonra üzerine 2-3 yumurta kırılır ve sıcak olarak servis edilir. Marul salatası veya yoğurtla yenilir.

Kabak Tatlısı

Aydın'da kabak tatlısı yediniz mi?

Kabak tatlısı 2 kg balkabağı ve 2,5 su bardağı toz şeker ile hazırlanır. Kabak iri iri dilimlenip soyulur ve çekirdekleri çıkartılır, 2-3 parmak genişliğinde istenilen uzunlukta ince ince doğranır. Parçalar büyük ve yayvan bir tencereye dizilirken aralarına şeker serpilir. Kabak üstü kapalı olarak bir gece bekletilir. Gece şeker ile bekletilen kabak orta ateşte yumuşayana kadar pişirilir. Kabağın şerbetinin koyulaşması için bir süre de tencerenin kapağı açık olarak pişirilir. Soğuduktan sonra servis tabaklarına alınarak tercihe göre tahin, dövülmüş ceviz veya fındık ile servis edilir.

Kar Helvası

Yaz günlerini ferahlatan lezzet

Kışın kar yağdığında özel kuyulara gömülerek saklanan karların yazın pekmez ya da meyve şurupları ile tatlandırılmasıyla hazırlanan helva getirdiği ferahlık ve damakta bıraktığı meyvemsi tat ile yaz aylarının vazgeçilmezidir. Doğal kar ile vişne şurubunun karıştırılmasıyla elde edilen hâli "Nazilli Kar Helvası" adıyla coğrafi işaret tescili de almıştır.

TADI DAMAKLARDAN SİLİNMEYECEK DENEYİMLER

Dalama Tandırı

Aydın'ın sebze yemekleri ile yarışan et yemekleri ve kebaplarının en meşhurlarından bir tanesi de Dalama tandırıdır. Lezzetini doğal ortamda kekik, meşe, palamut ve pınar gibi bitkiler ile beslenen süt kuzu ve oğlaklardan alır. Zira bu tip aromatik bitkiler etin lezzet ve kokusunu etkileyerek kalitesini yükseltir. Dalama tandırının diğer ayırt edici özellikleri etin tazeliği, pişirildiği kuyu, pişme süresi ve servis şeklidir. Tandırılık süt kuzu ya da oğlak 13 kilogramdan hafif, 20 kilogramdan ağır olmamalıdır. Kesimden sonra sadece sakatatları, içkembesi ve akciğerleri çıkartılarak pişmeye hazırlanan hayvanın dös kısmı ayrılarak etin iyi pişmesi sağlanır. Tandırın pişirildiği Madran çayı taşı, kireçtaşı ve ateş tuğlası ile örülen 1 metre yükseklik ve genişliğindeki yuvarlak kuyu ise adeta cam bir fanustur. Demire çengellenerek kuyuya sarkıtılan etler pişerken kuyunun ısı kaybetmemesi için etrafı harçla kapatılır. 1,5 saat pişirildikten sonra açılan tandırın tava gelmesi için 15 dakika daha beklendikten sonra kuyudan çıkarılır. Özel yapılmış pidesi ile servis edilen Dalama tandırı yeşilbiber, domates, soğan, roka vb. yeşillikler, içecek olarak ayran ya da cacık ile kuru sivri biber benzeri baharatlar ile sunulur. Etinden kuyusuna, pidesinden sunum şekline hem yöresel hem de kültürel bir miras olan "Dalama Tandırı" coğrafi işaret tescili de almıştır.

Ebegümeci

Kendiliğinden yetişen ebegümecini Aydın'ın verimli topraklarından kendiniz toplayabileceğiniz gibi pazardan da satın alabilirsiniz. Lezzeti ve şifasıyla bilinen ebegümecinin 1 bağı yemeğini hazırlamak için yeterli olacaktır. 1 soğan küp küp kesilerek zeytinyağında pembeleşene kadar kavrulur. Yapraklarından ayıklandıktan sonra doğranarak haşlanan ebegümeci tavada diğer malzemelerle kavrulur. Pişmesine yakın kırmızı biber ve tuz ilave edilerek sıcak servis edilir. Tercihe göre yoğurtlu ya da yumurtalı da tüketilebilir.

Çingene (Çingen) Pilavı

Özellikle kahvaltılarda tüketilen çingene pilavı bir çeşit peynir salatasıdır. Sıcak yaz günleri için ferahlatıcı olduğu kadar hafif de bir alternatif olan çingene pilavı için 1 su bardağı çökelek, 2 domates, 4 biber, 1 salatalık, 1 soğan ile biraz maydanoz yeterlidir. Olmazsa olmazı ise Aydın sofralarından eksik olmayan zeytinyağıdır. Tüm malzemelerin küçük küçük doğranıp karıştırılmasıyla hazırlanan çingene pilavı tercihe göre üzeri Aydın'ın leziz zeytinleri ile süslenerek servis edilir.

Arapsacı

Aydın'ı ziyaretiniz esnasında ince yapraklı dereotları ile karşılaşsanız şaşırmayın, çünkü gördükleriniz muhtemelen dereotu değil arapsacıdır! Bir tür rezene olan arapsacıdan çeşitli yemekler ve salatalar yapılmakta olup pırasayla birlikte yapılan basit bir tarifini sizlerle paylaştık. İhtiyaç duyulacak malzemeler sadece 2 bağ arapsacı, 1 pırasa, 2 yumurta ve zeytinyağı olacaktır. Pırasa ve arapsacı ince ince kıyılır. Pırasalar sararana kadar tavada zeytinyağında kavrulduktan sonra üzerine arapsacı eklenir. 10 dakika kadar sonra tavaya yaklaşık 1 bardak su ilave edilerek suyu çekilene kadar pişirilen karışıma yumurta, kırmızı biber ve tuz ilave edilir, tercihe göre süzme yoğurt ile servis edilir.

Ortaklar Çöp Şiş

Aydın - İzmir güzergahında seyahat edenlerin yola aç çıkmaya özen göstermesinin nedeni: Germencik'in çöp şişe adını veren mahallesi Ortaklar'daki hızlı pişen ve tadına doyulmayan kebapları! Yerli dana veya kuzu etlerinin kuşbaşı kesilerek kargıya, bir başka deyişle yaklaşık bir karış uzunluğunda tahta çubuklara dizilerek kömür ateşinde pişirilmesi ile hazırlanan çöp şişlerin alametifarıkası etlerin boyutu, önden terbiye benzeri bir işleme tabi tutulmaması ve her şişte bir parça yağ olması. Çöp şiş yanında kimyon, kekik, pişirilmiş soğan, tercihe göre domates ve biber ile servis edilir. Lavaş ya da ince pidelere sarılarak yenilir.

TARIMSAL FAALİYETLER

Her Derde Deva

“2006 yılında coğrafi işaret ile tescillenen Aydın İnciri, 2016 yılında tamamlanan süreç neticesinde Avrupa Birliği Menşei İşareti alan ilk ürün olmuştur.”

İNCİR

Aydın'a özgü bir meyve olan incir, ilin simgesi hâline gelmiştir. Ülkemizin ihraç ettiği incirin %65'i Aydın'da üretilmektedir. Aydın, kaliteli incir üretimi ve kapasite üstünlüğü ile Türkiye incir üretiminde ilk sırayı alır. Yetiştirme açısından en uygun koşulları Menderes Havzası'nda bulan incir, çeşit ve üretim zenginliği ile Aydın'ın tarımı ve ekonomisinde önemli bir yere sahiptir. Aydın'ın ekolojik koşulları; özellikle meyvenin olgunlaşma dönemindeki sıcaklık, nem ve rüzgar durumu kaliteyi olumlu yönde etkilemektedir.

Her yıl 140-170 bin ton arasında taze incir üretilmekte ve bunun büyük bir bölümü kurutulmaktadır.

Yıllık kuru incir üretimi 34-37 bin ton arasında değişmektedir. Dünya piyasalarında ihraç edilen sarılop türü kurutmalık incirlerin tamamına yakını Aydın'dan sağlanmaktadır.

ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI

Başlangıcı ilk insanlarla ilişkilendirilen zeytin yetiştiriciliği bugün de Aydın'ın başta gelen tarımsal faaliyetlerinden biridir. Tarih boyunca önemli bir besin ve ticaret maddesi olan zeytin efsanelere, mitolojilere, dinlere ve sanata yansımıştır. Bin yaşına kadar yaşayabilen ağacıyla ölümsüzlüğün simgesi olan zeytin; ışık, kutsanma, arınma, sağlık, spor ve güzellik aracı olarak kullanılmıştır.

Ağacından tahta kaşık ve oyuncak, küspesinden yakıt, yaprağından ilaç yapılan zeytinin daimi yeri insan sağlığının önemli bir koruyucusu olma vazifesiyle sofralardır. Besin değeri oldukça yüksek olan zeytin sadece sıkılarak suyundan yağ elde edilebilen tek meyve olma özelliğiyle sağlığa olan katkısını arttırmaktadır. Doğanın en saf armağanı olan zeytin ve zeytinyağının faydaları tıp dünyasında sık sık vurgulanarak sağlık için tüketilmesi önerilmektedir.

Akdeniz Uygarlığının Sembolü

“Sağlığa olumsuz hiçbir etkisi olmayan zeytinyağı, içerdiği antioksidanlar sayesinde kalp-damar hastalıkları ve kansere karşı da koruyucu bir etki gösterir.”

Hasadı Bir Mevsim, Damakta Kalan Lezzeti Bir Yıl

ÇİLEK

Türkiye değişik iklim ve toprak karakterleri yönünden çilek yetiştiriciliğinde önemli bir potansiyele sahiptir. Çilek başta Akdeniz Bölgesi olmak üzere, Ege ve Marmara Bölgelerinin önemli bir tarım ürünüdür.

Sultanhisar çileği başta Rusya olmak üzere Romanya, Ukrayna ve Sırbistan'a ihraç edilirken, son yıllarda yeni bir pazar olarak Ortadoğu ve İran'a da ihracat başlamıştır. Sultanhisar çileği, hasattan sofraya kadar geçen zaman zarfında tazeliğini muhafaza etmesi ile diğer çileklerden ayrılmaktadır.

KESTANE

Aydın Türkiye'de kestanein en çok yetiştirildiği yerlerden biridir. Türkiye kestane üretiminin %30'u buradan karşılanmaktadır.

Dünya kestane üretiminin %14'ünü karşılayan ülkemizde üretim 65-70 bin ton civarlarındadır. Aydın'da yetiştirilen kestane miktarı ise yıllara göre değişiklik göstermekle beraber yıllık 13-18 bin ton dolaylarındadır. Üretilen kestanein yaklaşık 1.500 tonu ihraç edilmektedir. Kestane yetiştiriciliği dağlık bölgelerde ve yaylalarda, özellikle kuzeye bakan yamaçlarda yaygındır.

3 iri tane ya da 6 küçük tanesinin 1 dilim ekmek kadar enerji verdiği bilinen kestane, yüksek oranda nişasta dolayısıyla karbonhidrat içermektedir. Kanserle karşı koruyucu etki gösteren kestane iyi bir potasyum kaynağı olup buğday alerjisi ve çölyak hastalığı olanlar için de oldukça uygun bir karbonhidrat kaynağıdır.

Aydın Tarımının Bilinmeyen Kahramanı

Aydın: Adeta bir açık hava müzesi...

AYDIN'DA KEŞFEDECEK ÇOK ŞEY VAR

✿ Antik devirden günümüze eksiksiz ulaşan tek müzik eseri Aydın Merkez'deki Tralleis Antik Kenti'nde bulunmuştur. Tralleisli Seikilos'un mezar taşına mezar yazıtının yanı sıra bir melodinin güftesi ve bestesi işlenmiştir. Kopenhag Milli Müzesi'nde sergilenmekte olan MS 1.-2. yüzyıla tarihlendirilen yazıtın üzerindeki güfte:

"İşilda yaşadığın sürece,
Hiçbir şeyi dert etme,
Yaşam kısacık ve zaman
Bedelini ödetir günü gelince."

✿ İstanbul'daki Ayasofya'nın (Hagia Sophia) iki önemli mimarı da Aydınlıdır: Tralleisli Anthemios ve Miletli İsidoros.

✿ Aydın, Osmanlı Dönemi'nde Tanzimat'ın getirdiği mali, idari ve askerî yeniliklerin öncül uygulama adreslerinden biri olmuştur. Örneğin barok karakterli süslemeleri olan Aydın Cihanoğlu Camii İstanbul'daki ilk barok camiden sadece bir sene sonra inşa edilmiştir.

✿ Türkiye'nin modern imarlı ilk yerleşim yeri Sultanhisar'ın Atça Mahallesi'dir. Kurtuluş Savaşı döneminde harabeye dönen Atça'nın yenilenmesi sürecinde bütün binalar yıkılarak Paris'in ınsal kent formu örnek alınmış, 1924'ten bu yana kent gelişimi istikrarla bu plan doğrultusunda devam ettirilmiştir.

✿ Türkiye'nin ve dünyanın en büyük teknoloji uygulama köyü TEKKÖY Projesi Çine'de 2009 yılında hayata geçirilmiştir. Proje ile çiftçilerin günlük yaşantısının kolaylaştırılması, teknoloji ve nitelikli bilgi uygulamalarıyla köylerin üretim veriminin artırılması ve sosyal sorunlara inovatif çözümler geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

✿ Nüfusunun %55'i geçimini tarım üzerinden karşılayan Aydın Türkiye'de üretilen bitkilerin 29'unda ülkenin ilk 10'unda yer almaktadır. İncir, kestane, zeytin, kereviz (sap) ve tiritikale üretiminde 1. sırada olan il pamuk, enginar ve çilek üretiminde 2. sırada yer almaktadır.

✿ Aydın inciri, Aydın kestanesi, Dalama tandırı, Söke körüklü çizmesi ve Nazilli kar helvası özellikleri tanımlanmış ve benzerlerinden ayrılmış, Aydın'ın coğrafi işaret tescilli ürünleridir.

✿ Ekonomik faaliyetler arasına tarım öne çıksa da Aydın sanayileşmede hızla ilerlemektedir. Öne çıkan sektörler arasında tarımsal üretimi işlemeye yönelik gıda imalatı, tekstil ürünleri imalatı, makine ve ekipman imalatı, madencilik ve taş ocaklığı, otomotiv yan sanayi, beyaz eşya ve kimyevi madde imalatı gelmektedir.

Aydın kadın figürlerin öne çıktığı bir şehirdir. Efe Ayşe Kurtuluş Savaşı'nda Aydın Cephesi'nde savaşmış kadın kahramanların öncüsü olmuştur. Ayrıca Türkiye'nin ilk kadın muhtarı da Aydınlıdır.

✧ Türkiye’de devlet eliyle kurulan ilk basma fabrikası Nazilli Sümerbank Basma Fabrikası olup 9 Ekim 1937’deki açılışını Atatürk gerçekleştirmiştir.

✧ Dikkate değer bir jeotermal enerji potansiyeline sahip ilde toplam 84 sahada arama ve işletme faaliyetleri sürdürülmektedir. 27’si jeotermal, 9’u rüzgâr, 6’sı hidroelektrik, 2’si biyogaz, 1’i güneş ve 1 diğeri doğalgaz elektrik santrali olmak üzere toplam 46 tesis ile elektrik üretilmektedir.

✧ “Uluslararası Önemli Kuş Alanları” listesinde ilk sıralarda yer alan, doğal yaşam açısından zengin Bafa Gölü, Türkiye’nin önemli kuş cennetlerinden biridir. Bu özelliğiyle uluslararası kuş gözlemcilerinin gözdesidir. Nesli tükenmekte olan Cüce Karabatak ve Deniz Kartalı gibi kuşlar burada üremektedir. 224 çeşit kuş türüne beslenme ve barınma imkânı sağlayan gölde Kaşıkçı Kuşu, Küçük Batağan, Bahri, Karabatak, Tepeli Pelikan, Mahmuzlu Kızkuşu, Sakar Meke ve Flamingo gibi su kuşları ile çeşitli ördekler izlenebilmektedir.

✧ Feldspat, kuvars ve mermer yer altı servetlerinden çeşitli ülkelere ihraç edilmektedir.

Feldspat

❖ Birçok uygarlığa ev sahipliği yapmış, açık hava müzesi görünümündeki kadim topraklarda 23 ören yeri ve 1529 tescilli kültür varlığı bulunmaktadır.

❖ Biri Buharkent, diğeri Tralleis olmak üzere Aydın'da iki termal turizm gelişim bölgesi bulunmaktadır. Jeotermal kaynakları sayesinde yüksek jeotermal turizm potansiyeli taşıyan ilin öne çıkan termal turizm merkezleri arasında Natur-Med - Davutlar, Germencik - Alangüllü, Kızildere, Sultanhisar - Salavatlı ve Ortaklar - Gümüşköy kaplıcaları yer almaktadır.

❖ Kuşadası'nda su altı dalışına elverişli pek çok alan vardır hatta dünyanın en büyük uçak batığı Kuşadası'ndadır.

❖ Aydın, Türkiye'nin en sağlıklı ve uzun yaşamın sürdürüldüğü şehirlerden biridir. Özellikle Nazilli, 100 yaş ve üzeri insanların yaşadığı ilçe olarak dikkat çekmektedir.

❖ Kuş gözlemciliği açısından Didim de ideal şartlar sunmaktadır. Türkiye'nin önemli kuş göç yolları üzerinde bulunması ve büyük sulak alanları sayesinde Didim'de 470 tür kuş gözlemlenebilmektedir.

❖ Dilek Yarımadası Büyük Menderes Deltası Milli Parkı Türkiye'nin ve dünyanın en benzersiz doğal alanlarından birisidir. Büyük Menderes Deltası'nın ağır kısmı morfolojik gelişimin hızlı olması sayesinde birçok lagün ve bataklıklar barındıran uluslararası nitelikte bir sulak alandır. Tatlı ve tuzlu suyun birbirine karıştığı bu lagüner sistem nesli tehlike altındaki Tepeli Pelikan ve Cüce Karabatak da dâhil olmak üzere 209 kuş türü ile zengin bir biyolojik çeşitliliğe ev sahipliği yapmaktadır. Nesli tükenmeye yüz tutmuş bitki ve hayvan türlerinin yaşadığı son nokta olan milli parkın kıyılarında Akdeniz ülkelerinde korunan Akdeniz Foku ve deniz kaplumbağaları da yaşama ve üreme imkânı bulmaktadır.

GÜVENLİ YATIRIM İÇİN AYDIN, YERİNDE DESTEK İÇİN AYDIN YATIRIM DESTEK OFİSİ HER ZAMAN YANINIZDA

Sizin İçin Ne Yapabilir?

- Kentin ve Yatırım Olanaklarının Tanıtımı,
- Yatırımların Takibi ve Teknik Destek Sağlanması,
- Alternatif Yatırım Alanları Konusunda Bilgilendirme,
- Yatırım Raporları Hazırlanması,
- Yatırımcıların Eşleştirilmesi,
- Türkiye'deki Destek Mekanizmaları ve Yatırım Teşvikleri Hakkında Bilgilendirme,
- Ajans Destekleri Hakkında Bilgilendirme,
- Takip Edilen Yatırımlardaki İzin ve Ruhsat İşlemlerinin İzlenmesi,
- Konularında sizlere yardımcı olabiliriz.

Tel: +90 (256) **211 02 16**

KAYNAKLAR

1. Aydın Büyükşehir Belediyesi internet sayfası, <http://aydin.bel.tr/>, 2018.
2. Adnan Menderes Üniversitesi internet sayfası, <https://www.adu.edu.tr/tr/adnan-mendereskimdir>, 2018.
3. Aydın Müzeleri, Kültür ve Turizm Bakanlığı internet sayfası, <https://www.muze.gov.tr/tr/muzeler>
4. Aydın Valiliği internet sayfası, <http://www.aydin.gov.tr/genel-bilgiler>, 2018.
5. Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu, UNESCO Türkiye Milli Komisyonu internet sayfası, <http://www.unesco.org.tr/>, 2018.
6. Çelikyay S., Yurtkulu T., "Atça'daki Peyzajı Biçimlendiren Planlı Kentsel Gelişim Üzerine İrdelemeler", <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/514755> Temmuz, 2018.
7. Çine Belediyesi internet sayfası, <http://www.cine.bel.tr/6-Alabanda-BelediyeYaziDetayi.aspx>, 2018.
8. Çine Kaymakamlığı internet sayfası, <http://www.cine.gov.tr/muzeler>, 2018.
9. Didim Belediyesi internet sayfası, <http://www.didim.bel.tr/sehir-d-81-filozoflarin-sehri-milet>, 2018.
10. Didim Gezini internet sayfası, <https://didimgezini.com/tr/>, 2018.
11. Dilek Yarımadası Büyük Menderes Deltası Milli Parkı internet sayfası, <http://www.dilekyarimadasi.com/>, 2018.
12. Efeler Belediyesi internet sayfası, <http://efeler.bel.tr/>, 2018.
13. Güney Ege Kalkınma Ajansı, "Bir Muğla Seyahati".
14. Güney Ege Kalkınma Ajansı, "Didim" "Kuşadası" ve "Pamukkale" Destinasyon Tanıtım Broşürleri.
15. Güney Ege Kalkınma Ajansı, "Güney Ege" Destinasyon Tanıtım Kitapçığı.
16. Güney Ege Kalkınma Ajansı, "Körüklü Çizme Heybet ve Asaletin Simgesi", Kültürel Tanıtım Kitapçıkları Serisi.
17. Güney Ege Kalkınma Ajansı, "Kızıl Toprağın Büyüsü", Kültürel Tanıtım Kitapçıkları Serisi.

18. Karpuzlu Belediyesi internet sayfası, <http://www.karpuzlu.bel.tr/Karpuzlu.asp?id=1&islem=icerik>, 2018.
19. Köy Sofrası Kirazlı Köy internet sayfası, <http://www.koysofrasi.net/kirazli-koyu>, 2018.
20. Kuşadası Ticaret Odası, Dünyada ve Türkiye’de Kruvaziyer Turizmi ve Kuşadası Limanı, https://kuto.org.tr/site/assets/files/1581/kruvaziyer_turizmi_ve_kusadasi_limani_raporu.pdf , 2018.
21. Kuşadası Ticaret Odası, <https://www.kuto.org.tr/>, 2018.
22. Kültür ve Turizm Bakanlığı Aydın İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü internet sayfası, <http://www.aydinkulturturizm.gov.tr/>, 2018.
23. Kültür ve Turizm Bakanlığı Aydın Arkeoloji Müzesi internet sayfası, <http://www.aydinarkeolojimuzesi.gov.tr/TR,135587/traleisli-seikilos.html>, 2018.
24. Kültür ve Turizm Bakanlığı Muğla İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü internet sayfası, <http://www.muglakulturturizm.gov.tr/TR,73679/zeytinyagi-kulturu.html>, 2018.
25. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü internet sayfası, <http://www.kulturvarliklari.gov.tr/>, 2018.
26. Markalaşma Yenilikçilik ve Kalite Geliştirme Derneği internet sayfası, “Aydın İlinde Markalaşma Potansiyeline Sahip Yerel Ürünler”, <http://www.markayder.org/images/MarkalasmaPotansiyeli.pdf>, 2018.
27. Nazilli Belediyesi internet sayfası, <http://www.nazilli.bel.tr/default.asp>, 2018.
28. Nazilli Ticaret Odası internet sayfası, <http://www.naztic.org.tr/index.php>, 2018.
29. Sultanhisar Belediyesi internet sayfası, <http://www.sultanhisar.bel.tr/nysa-antik-kenti.html>, 2018.
30. Türkiye Kültür Portalı internet sayfası, <https://www.kulturportali.gov.tr/>, 2018.
31. Türk Patent ve Marka Kurumu internet sayfası, <http://www.turkpatent.gov.tr/TURKPATENT/cityStatisticsList/>, 2018.
32. Türk Patent ve Marka Kurumu internet sayfası, Dalama Tandırı, <https://www.turkpatent.gov.tr/TURKPATENT/resources/temp/B33295BD-6531-4605-8019-A52D240A5632.pdf>, 2019.

Fotoğraf arşivi paylaşımları, fotoğraflar ve mekânlar hakkında yaptıkları yönlendirmeler ve fotoğraf çekimlerine yardımlarından dolayı; “Bir Aydın Seyahati”nin oluşumunda desteğini esirgemeyen tüm kurum, kuruluş, kişi ve firmalara teşekkürü bir borç biliriz.

Aydın Valisi Sn. Yavuz Selim Köşger’e,

Aydın Valiliğine,

Aydın İl Kültür ve Turizm Müdürlüğüne,

Aydın Arkeoloji Müzesi Müdürü Yılmaz Akkan’a,

Efeler Belediyesi’ne,

Nazilli Belediyesi Etnografya Müzesi’ne,

Hayri Usta Lokantası’na,

Lezzet Lokantası’na,

Fotoğrafçı Mustafa Sungur’a,

Fotoğrafçı Yalçın Yontar’a

yardımları için teşekkür ederiz.

Didim

